

PÄÄKIRJOITUS

Saksalainen biokemisti istuu illan hämärtyessä vanhan metsästysmajan terassilla jossain syvällä Zairen viidakossa. Hän katsoo pimenevään sademetsään, josta kuuluvat yön tuhannet äänet. Hän on Zairessa etsimässä näkymätöntä vihollista, olemattoman pientä virusta, joka kuitenkin pystyy hetkessä tuhoamaan ihmisen elimistön vahvimmankin puolustusjärjestelmän.

Tutkijat eivät tunne viruksen alkuperää eivätkä sen historiaa. Virus on tappaja, mutta onko se aina ollut sellainen? Vaikuttaako ihmisen kulttuuri sen toimintaperiaatteisiin? Onko viidakon halkaiseva moottoritie suuttanut viruksen tappamaan ihmiset, jotka uhkaavat sen omaa luonnollista reviiriä?

Ei-inhimillisten organismien historia on arkipäivää luonnontieteilijöille. Samoin insinöörit ja arkkitehdit tuntevat ja tietävät koneiden, laitteiden, prosessien ja rakennusten menneisyyden. Tämä on välttämätöntä, jotta uutta voitaisiin kehittää ja ongelmia ratkaista.

Mutta tämä 'historia' ei ole sitä oikeaa historiaa, jossa soditaan, punotaan juonia, perustetaan ja hajoitetaan valtioita sekä ohjataan ihmiskunnan ja pienten ihmisten kohtaloa.

Miksi nämä kaksi 'historiaa' eivät kohtaa toisiaan? Ranskalaisen sosiologin, Bruno Latourin, mukaan kyseessä on modernin ihmisen ajatuksellinen harha. Moderni ihminen purkautui kuorestaan valistuksen ja suurten vallankumousten kuohunnassa. Ollakseen moderni, uusi ihminen katkaisi napanuoran, joka sitoi hänet materiaaliseen ja ei-inhimilliseen maailmaan. Ihmisestä tuli älykkö, homo academicus, jonka järjen ja sivistyksen valo sokaisi kolostaan nousevan menninkäisen. Moderni historiankirjoitus syntyi samaan aikaan kuin moderni ihminen. Tämän vuoksi 'oikea historia' ei sisällä 'vääräiä asioita' eli sellaisia, joita moderni ihminen ei ymmärrä.

SISÄLLYS

3	Pääkirjoitus
Kalle Michelsen
5	Rangaistuspotku
Hannu Matikka
9	Kotimaisia oivalluksia sovelletusta tekniikasta
Petteri Pietiläinen
11	Ammevalajat, sisä- ja rantimiehet. Kylpyammeiden valmistus Högforsin tehtaalla Karkkilassa 1927-1977
Tommi Kuutsa
15	Tiet ja tieliikenne keskiajan Suomessa
Jaakko Masonen
21	Titicaca - järven alueen esihispaaniset adobetiilirakenteiset chullpat
Risto Kesseli
25	Kivikirkkojen rakentaminen keskiajan Suomessa
Markus Hiekkänen
36	Uutiset

Historiankirjoittajat eivät huomanneet, että materiaallinen ja ei-inhimillinen maailma heidän ympärillään muuttui koko ajan. Sille syntyi oma historia, jota ei kuitenkaan koskaan ole kirjoitettu.

Nyt on tultu tilanteeseen, jossa tuota tietoa tarvitaisiin. Mikä on tappajaviruksen historia? Tai mikä on metsän, puiden, höyrykoneen, jäänmurtaajan tai jääkaapin historia? Ne ovat kaikki eläneet ihmisten ja hänen kulttuurinsa keskellä jo pitkään. Tämä vuorovaikutus on muokannut niitä, ja ne puolestaan muokanneet ihmistä ja hänen maailmaansa.

Historiankirjoituksessa on ollut useita suuria murroksia. Ensin kerrottiin vain suurista miehistä, sitten otettiin mukaan sosiaaliset yhteisöt, vähemmistöt ja sosiaaliset rakenteet. Nämä muuttivat ja laajensivat historiankirjoituksen spektriä. Mutta ne ovat kaikki modernin ihmisen omaa 'oikeaa historiaa'.

Historiankirjoituksen seuraava suuri murros on materiaallisen ja ei-inhimillisen historian integroiminen 'ihmisen historian' osaksi. Uusi paradigma ei synny helposti. Tarvitaan kärsivällisyyttä, uusien menetelmien opettelemista ja kehittämistä, ennen muuta luovuutta. 'Uutta historiaa' eivät kirjoita vain ammattihistorioitsijat. Materiaalisen ja ei-inhimillisen historian kirjoittamiseen tarvitaan monien eri alojen edustajia, jotka hallitsevat monien eri alojen menetelmiä.

Teknologian ja tieteen historia on astunut askeleen kohti 'uutta historiaa'. Suunta on oikea, mutta päämäärä on vielä kaukana. Kilvoittelu kuitenkin kannattaa, sillä edessä on uusi mielenkiintoinen maailma.

Kalle Michelsen

Tekniikan Waiheita on Tekniikan museoyhdistyksen kustantama aikakauslehti. Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Lehden tilaus hinta on 60 mk/ vuosi. Irtonumerohinta 20 mk. Suomen Teknillinen Museoyhdistys r.y.:n jäsenille lehti lähetetään jäsenetuna.

Tilaukset ja osoitteenmuutokset: Tekniikan Waiheita, Borgströminkuja 1 D 46, 00840 Helsinki, puh. 698 87 29.

Lehti vastaanottaa julkaistavaksi kirjoituksia teknologian historian eri aloilta. Aineiston jättöpäivät ovat viimeistään 22.8, ja 1.12.

Tekstit pyydetään kirjoittamaan riittäväillä marginaaleilla 2-rivivälillä yhdelle puolelle arkkiä. Mikäli mahdollista, lähetykseen toivotaan liitettäväksi tekstitiedosto korpulla.

Mikäli kirjoitus on primaaritutkimus, käytetään nootituksessa loppuviitteitä. Jos kirjoitus on lyhennelmä, noottien määrä pyritään supistamaan minimiin ja kirjallisuutena mainitaan alkuperäinen tutkimus.

Lehti ottaa arvosteltavaksi alalta kirjoitettuja julkaisuja, painotuotteita ja näyttelykäsikirjoituksia.

Lehti ei palauta pyytämättä lähetettyjä tekstinäytteitä tai valokuvia. Valokuvien käsittelystä pyydetään sopimaan erikseen toimituksen kanssa.

TOIMITUSNEUVOSTO

Lars Hukkinen, Pertti Kaarna, Matti Krank, Tuula Kuusisalo, Karl-Erik Michelsen, Panu Nykänen